

הארץ, אינו יוצא כלל ממנו. ומפני זה אנו רואים הירח לפעמים גדול ולפעמים קטן, לפעמים ממחר בהליכתו ולפעמים מאחר, כי כשהירח הוא בגלגלו באותו צד היותר רחוק מן הארץ, ובגלגל היקף שלו גם כן ביותר גבוה ממנו, אז הוא רחוק ממרכז הארץ תכלית מרחקו, וייראה לנו שהוא מאחר במהלכו, וייראה בתכלית קטנותו. וכשהוא בהיפך, שהוא ביותר קרוב מגלגלו אל הארץ, וגם בגלגל היקף שלו ביותר שפל ממנו, אז הוא קרוב אל הארץ תכלית קורבתו, וייראה לנו אז ממחר במהלכו, ונראה אותו גדול תכלית גדלותו. ואף על פי שלפי האמת גופו ומהלכו אינם משתנים, אלא לפי ראות העין בסיבת יציאת מרכזו וגלגל היקפו. וזהו פעמים בא בארוכה, שהוא בגובה רומו וגובה רום גלגל היקפו הוא בא בארוכה, וכשהוא בשפל רומו ושפל רום גלגל היקפו הוא בא בקצרה. וזו דרך קצרה.

וזהו סיבת המולד האמיתי והמולד האמצעי. כי המולד האמצעי הוא לפי תנועתו בגלגלו, ולעולם הוא שוה, לא יוסיף ולא יגרע. והמולד האמיתי הוא כשנערך מהלכו לגלגל המזלות, ולפעמים הוא מקדים ולפעמים הוא מאחר, לא יקדים יותר מי"ד שעות ולא יאחר מהם, אבל במה שבין אלו המספרים ישתנה המולד האמיתי מהאמצעי, עד שלפעמים ישתוו וישתנו הן מעט הן הרבה, עד י"ד שעות בקדימה וכן עד י"ד שעות באחור.

גלגל נוסף הוא גלגל הנוטה, וגם הוא מניע את הירח ביחד עם גלגל נחש בריח.

גלגל נוסף הוא גלגל היוצא, ונקרא גלגל הנושא, לפי שהוא נושא את מרכז הגלגלים הנ"ל. דהיינו שגלגלי הירח המסתובבים סביב כדור הארץ, המרכז שלהם אינו כדור הארץ עצמו, אלא נקודה שהיא נעה מסביב ובסמיכות לכדור הארץ, וזה גלגל הנושא. [הרמב"ם פרק טו לא הזכיר גלגל זה, ומסתמא פליג.]

[ישנם כוכבי לכת שגם להם יש גלגל קטן (גלגל המסיבה). מכיון שגלגל המסיבה שלהם גדול יותר, ומהיר יותר, לפעמים נראה שהם נעים אחורנית.]

[האסטרונומיה המודרנית מסבירה שכחות המשיכה של הכוכבים בחלל משפיעים על מהירות התנועה של הירח. ההסבר שלהם מתאים לכללי המדע המוכרים היום, אבל אין להם עדיין הסבר מפורט על כל הפרטים בתנועת הירח. בנוסף, כיון שמהירות הירח משתנה, משך הזמן של כל